

İkinci Qarabağ müharibəsi - Vətən müharibəsi (27 sentyabr - 10 noyabr 2020-ci il)

27 sentyabr 2020-ci il səhər saatlarında ermənistan silahlı qüvvələri genişmiqyaslı təxribat törədərək cəbhəboyu zonada yerləşən **Azərbaycan ordusunun** mövqelərini və yaşayış məntəqələrini intensiv atəşə tutdu. Bu zaman Azərbaycan ordusunun komandanlığı qoşunların **bütün cəbhə boyu sürətli əks-hücum əməliyyatı** başlaması haqqında qərar qəbul etdi. Bununla da **44 günlük ikinci Qarabağ müharibəsi başladı.**

Davam edən müharibə zamanı **5 rayon, yüzlərlə digər yaşayış məntəqələri azad edildi.** Müharibə zamanı Azərbaycan Respublikasının **92 mülki şəxsi həlak olmuş, 404 mülki şəxsi isə yaralanmışdır.** Tərəflərin hərbi itkiləri isə hələ dəqiqləşdirilməkdədir.

2020-ci il noyabrın 10-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, ermənistan respublikasının baş naziri və Rusiya Federasiyasının Prezidenti birgə Bəyanat imzalamaqla Dağlıq Qarabağ münaqişəsi zonasında hərbi əməliyyatlar tam dayandırıldı.

Birinci Qarabağ müharibəsi zamanı işğal olunan ərazilərimiz		İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı azad edilən ərazilərimiz	
Tarixi	Adı	Tarixi	Adı
26 dekabr 1991-ci il	Xankəndi	4 oktyabr 2020-ci il	Cəbrayıl
26 fevral 1992-ci il	Xocalı	17 oktyabr 2020-ci il	Füzuli
8 may 1992-ci il	Şuşa	20 oktyabr 2020-ci il	Zəngilan
18 may 1992-ci il	Laçın	25 oktyabr 2020-ci il	Qubadlı
2 oktyabr 1992-ci il	Xocavənd	8 noyabr 2020-ci il	Şuşa
3 aprel 1993-cü il	Kəlbəcər	20 noyabr 2020-ci il	Ağdam
17 iyun 1993-cü il	Ağdərə	25 noyabr 2020-ci il	Kəlbəcər
23 iyul 1993-cü il	Ağdam	1 dekabr 2020-ci il	Laçın
23 avqust 1993-cü il	Cəbrayıl	-	Xankəndi
	Füzuli	-	Xocalı
31 avqust 1993-cü il	Qubadlı	-	Xocavənd
30 oktyabr 1993-cü il	Zəngilan	-	Ağdərə

İkinci Qarabağ müharibəsinin xronologiyası - LINK: <https://az.wikipedia.org/wiki/İkinci>

Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putin və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin atəşkəs haqqında Bəyanatı imzalaması, 10 noyabr 2020-ci il.

İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı azad edilən ərazilərimizin xəritəsi

2020-ci il noyabrın 10-da Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin, ermənistan respublikasının baş nazirinin və Rusiya Federasiyasının Prezidentinin imzaladığı Bəyanatın məzmunu:

Biz, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.H.Əliyev, ermənistan respublikasının baş naziri n.v.paşinyan və Rusiya Federasiyasının Prezidenti V.V.Putin aşağıdakıları bəyan edirik:

1. 10 noyabr 2020-ci il tarixində **Moskva vaxtı ilə saat 00.00-dan etibarən** Dağlıq Qarabağ münaqişəsi zonasında atəşin və bütün hərbi əməliyyatların tam dayandırılması elan olunur. Bundan sonra Tərəflər adlandırılacaq Azərbaycan Respublikası və ermənistan respublikası **hazırda tutduqları mövqelərdə** qalacaqlar.
2. **20 noyabr 2020-ci il tarixinədək Ağdam rayonu** Azərbaycan Respublikasına qaytarılır.
3. Dağlıq Qarabağda təmas xətti və Laçın dəhlizi boyu **Rusiya Federasiyasının 1960 sayda odlu silahlı hərbi qulluqçusundan**, 90 hərbi zirehli texnika, 380 ədəd avtomobil və xüsusi texnikadan ibarət sülhməramlı kontingenti yerləşdirilir.
4. ...Rusiya Federasiyasının sülhməramlı kontingentinin qalma müddəti **5 ildir** və müddətin bitməsinə **6 ay qalmış** hazırkı müddəanın tətbiqinə xitam verilməsi niyyəti ilə bağlı **tərəflərdən hər hansı biri çıxış etməzsə, müddət avtomatik olaraq növbəti 5 ilə uzadılır.**
5. Münaqişə tərəflərinin razılaşmalara əməl etməsinə *nəzarətin səmərəliliyinin artırılması məqsədilə* atəşkəsə nəzarət üzrə **Sülhməramlı mərkəz** yaradılır.
6. ermənistan respublikası **15 noyabr 2020-ci il tarixinədək** Azərbaycan Respublikasına **Kəlbəcər rayonunu** (sonradan edilən düzəlişə görə **25 noyabrədək**), **1 dekabr 2020-ci il tarixinədək** isə **Laçın rayonunu** qaytarır. Dağlıq Qarabağla Ermənistan arasında əlaqəni təmin edəcək və bununla belə Şuşa şəhərinə toxunmayacaq. **Laçın dəhlizi** (5 km. enliyində) *Rusiya sülhməramlı kontingentinin nəzarəti altında* qalır. Tərəflərin razılığı əsasında **növbəti üç il ərzində** Dağlıq Qarabağla ermənistan arasında əlaqəni təmin edən **Laçın dəhlizi üzrə yeni hərəkət marşrutunun inşası planı** müəyyən ediləcək... **Azərbaycan Respublikası Laçın dəhlizi üzrə** hər iki istiqamətdə vətəndaşların, nəqliyyat vasitələrinin və yüklərin hərəkətinə **təhlükəsizlik zəmanəti** verir.
7. Daxili məcburi köçkünlər və qaçqınlar Dağlıq Qarabağın ərazisinə və ətraf rayonlara **BMT-nin Qaçqınlar üzrə Ali Komissarlığının Ofisinin nəzarəti altında** geri qayıdır.
8. Hərbi əsirlər, girovlar..., habelə cəsədlərin mübadiləsi həyata keçirilir.
9. Bölgədəki bütün iqtisadi və nəqliyyat əlaqələri **bərpa** edilir. ermənistan respublikası vətəndaşların, nəqliyyat vasitələrinin və yüklərin hər iki istiqamətdə maneəsiz hərəkətinin təşkili məqsədi ilə *Azərbaycan Respublikasının qərb rayonları və Naxçıvan Muxtar Respublikası arasında nəqliyyat əlaqəsinin təhlükəsizliyinə zəmanət* verir. Nəqliyyat əlaqəsi üzrə *nəzarəti* Rusiyanın **Federal Təhlükəsizlik Xidmətinin Sərhəd Xidmətinin** orqanları həyata keçirir. Tərəflərin razılığı əsasında Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə Azərbaycanın qərb rayonlarını birləşdirən yeni **nəqliyyat kommunikasiyalarının inşası** təmin ediləcəkdir.